

Jaarverslag 2011

Stichting Oude Gelderse Kerken

Inleiding

De Stichting Oude Gelderse Kerken (sogk) zet zich in voor het behoud van religieus erfgoed in Gelderland. Om belangstelling voor monumentale kerken te wekken en om kerkgebouwen in stand te kunnen houden stimuleert de sogk het multifunctioneel gebruik van religieuze gebouwen.

De sogk biedt kerkbesturen en eigenaren de helpende hand bij restauratie en onderhoud. Ook kan de sogk met kerkbesturen meedenken over oplossingen als het gaat om dreigend verval van het kerkgebouw door gebrek aan financiën. De sogk probeert langs diverse wegen de inwoners van Gelderland te interesseren voor de vele religieuze monumenten en dan vooral de oude kerken in de provincie.

Verwerving

In het afgelopen jaar heeft de sogk van de gemeente Bronckhorst vijf torens en één kapel binnen deze gemeente verworven. De feestelijke overdracht vond plaats in de kapel van Bronckhorst. Voor een van de torens (die van Drempt) is direct een restauratietraject gestart en in dit jaar ook afgerond. De andere torens zullen op termijn zo nodig aangepakt worden.

Ook heeft de sogk in 2011 het kerkhof dat hoort bij de Oude Calixtuskerk in Groenlo, in eigendom overgenomen, omdat het onlosmakelijk verbonden is met het terrein van de kerk. Daarnaast werd de restauratie van de Oude Calixtus formeel afgesloten door het in metselen van een koker met de restauratiegegevens in een van de muren van de kerk.

Verder is in 2011 de Evangelisch-Lutherse gemeente van Arnhem het zogenoemde 'verbonden lidmaatschap' met de sogk aangegaan. Dat wil zeggen dat ze voor een vastgesteld bedrag per jaar een beroep kan doen op onze expertise en ondersteuning.

Op het ogenblik wordt overleg gevoerd met andere partijen over overname van religieuze gebouwen en wellicht leidt dat de komende jaren tot nieuwe aankopen.

Beheer van eigendommen

De sogk heeft op dit ogenblik zeven kerken, één synagoge, één kapel en vijf torens in eigendom. De staat van onderhoud van deze objecten wordt regelmatig gecontroleerd door de Stichting Monumentenwacht, en waar nodig worden herstelwerkzaamheden uitgevoerd. In 2011 is in Etten de verwarmingsketel vervangen. Bij sommige andere kerken is klein onderhoud gepleegd. Voor meer informatie over onze gebouwen, zie de website www.oudegeldersekerken.nl en www.geldersekerken.nl.

Het beheer van de kerken is in handen van de Plaatselijke Commissies (pc's). Zij zorgen voor een zo goed mogelijke exploitatie van het gebouw. Ook in 2011 heeft het jaarlijkse overleg tussen de pc's en het Algemeen Bestuur van de sogk plaatsgevonden.

Het bestuur van de sogk streeft ernaar de pc's te verzelfstandigen (o.a. door het delegeren van meerdere bevoegdheden) en zal daaraan in het kader van verdere groei van de stichting het komend jaar opnieuw aandacht geven.

Contacten met donateurs en belangstellenden

Omdat het donateursbestand door vergrijzing en ontkerking langzaam terugloopt, heeft het bestuur een plan ontwikkeld om donateurs te werven en de naamsbekendheid te vergroten. Het streven is om hier bijzondere aandacht aan te geven rondom de verwerving van nieuwe kerken en de overdracht aan sogk.

In dit verslagjaar werd in het voorjaar een excursie georganiseerd naar vijf kerken in de stad Zwolle. In het najaar werd een donateursdag gehouden in de Eusebiuskerk in Arnhem. Beide bijeenkomsten werden goed bezocht en gewaardeerd.

Via ons kwartaalblad Venster hielden we ook in 2011 donateurs en andere belangstellenden op de hoogte van onze activiteiten. Er verschenen o.a. artikelen over onze aanwinsten in de gemeente Bronckhorst, de restauratie van het Naber-orgel in Etten, de 'nieuwe' Calixtuskerk in Groenlo, Pierre J.H. Cuyppers en zijn werk, de transformatie van de Ludgerkerk tot Ludgerhof in Lichtenvoorde en het Onzevaderbord in Nederhemert. Ook waren er verscheidene interviews te lezen. Als altijd werd eveneens aandacht besteed aan de evenementen in de religieuze gebouwen van de sogk. Het blad is bijzonder mooi uitgevoerd en altijd voorzien van prachtige foto's.

Contacten met zakelijke relaties

In februari 2011 heeft de sogk voor haar 'business partners' een informele netwerkclub opgericht. Netwerk-

mogelijkheid, naamsvermelding en (onder voorwaarden) gebruik van ons onroerend goed zijn de kernactiviteiten voor onze business partners. Als tegenprestatie ontvangt de sogk een jaarlijkse financiële bijdrage. Eind 2011 telde de sogk 22 business partners. In september vond een eerste netwerklunch plaats in de kerk van Leur.

Educatie

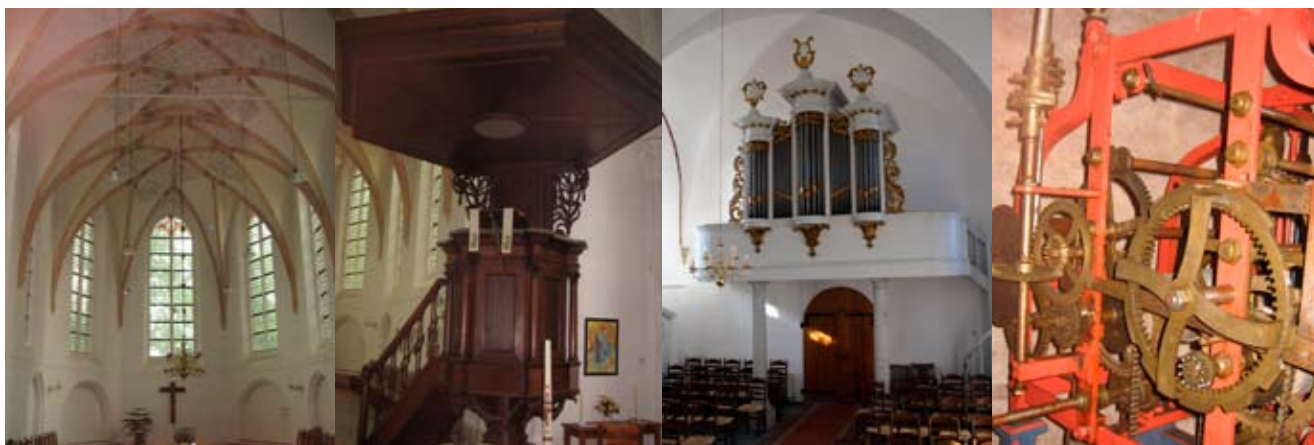
Rond de kerken van Leur en Groenlo zijn educatieve projecten opgezet. De scholen uit de omgeving hebben de mogelijkheid deel te nemen aan een lesprogramma voor op school en in de kerk. De reacties zijn erg positief en de deelname is groot.

In 2012 zal onze stichting eveneens een dergelijk project opzetten in de kerk van Kranenburg. Hiermee willen wij de jeugd te interesseren voor religieus erfgoed in Gelderland.

Beheerstaken van de sogk

De meeste beheerstaken van de sogk zijn ondergebracht bij de werkorganisatie van de stichting Geldersch Landschap en Gelderse Kasteelen (GLGK). Deze dienstverleningsovereenkomst met GLGK was in het verslagjaar ongewijzigd van kracht. De samenwerking is in 2011 tweemaal geëvalueerd.

GLGK geeft sogk advies en ondersteuning op het gebied van administratieve diensten, subsidieaanvragen, pr en communicatie en met name over onderhoud en restauratie.

Contacten met de provincie Gelderland

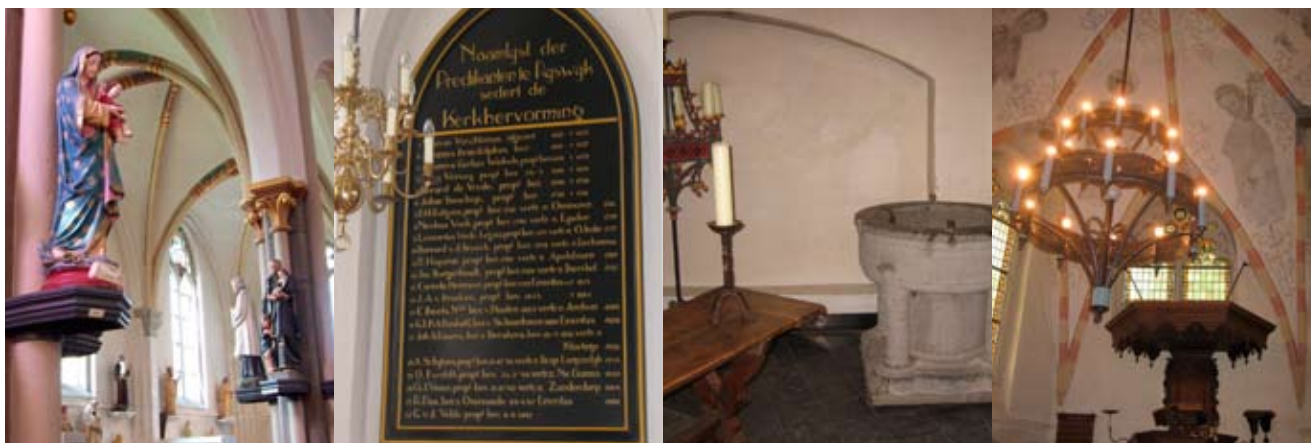
De provincie Gelderland heeft moeten bezuinigen, zodat de subsidie voor de sogk ook onder druk kwam te staan. Gelukkig heeft de provincie besloten de subsidie niet te verlagen, maar een verhoging – noodzakelijk voor realisatie van professionalisering – kon niet worden toegekend. Het bestuur heeft naar wegen gezocht om toch zijn taken goed te kunnen blijven uitvoeren, binnen haar financiële kaders en mogelijkheden.

De stichting onderhoudt goede contacten met de diverse geledingen van de provincie. De sogk is de uitvoerende organisatie op het gebied van behoud van religieus erfgoed, m.n. de monumentale en bijzondere kerken. In zekere zin vervult de stichting een poortwachters rol voor de provincie. Kerkbesturen komen in vele gevallen als eerste bij sogk voor advies en/of met vraag hoe de bijzondere kerk te behouden. De stichting vervult waar mogelijk haar vangnet functie. Met het toenemend aantal kerken die (per week) gesloten worden of in de gevaren zone belanden, zou de provincie een extra zware taak hebben haar beleid en taken ook voor deze eerste lijn ondersteuning in te zetten. De stichting vervult deze rol al jaren. Tot ieders tevredenheid.

Het belang van het werk van sogk wordt ook mooi onderstreept door Marita Mathijssen in haar bundel 'Vroeger was ook mooi'.

“Sloop is wel het laatste wat je zou moeten doen. Je sloopt niet alleen een kerk als je het gebouw weghaalt. Tegelijkertijd verdwijnt het aanzien van een gehele wijk/dorp; het profiel van de horizon wordt verstoord, omringende gebouwen zakken als puddingen in elkaar. In dorpen is de kerk onmisbaar, zelfs als die zijn oorspronkelijke functie als centrum van een gemeenschap verloren heeft. Vroeger troffen de dorpsbewoners elkaar in de kerk in de eerste plaats om de nabijheid van God te ervaren. Maar na de kerkdienst was er de sociale functie. Er werden nieuwtjes uitgewisseld, er werd besproken welke boer binnenkort extra knechten nodig had, bij wie de zwangerschap op haar einde liep en de buurvrouwen alert moesten zijn, waar een bejaarde hulp nodig had. Kerken waren oriëntatiepunten voor de wandelende reizigers die van kerk naar kerk liepen en wisten hoe ver het nog was zodra ze de volgende toren boven de bomen uit zagen steken. De toren was niet alleen een vorm van machtsvertoon of een poging tot in de hemel te reiken, hij fungeerde ook als een luxueuze wegwijzer in een tijd waarin de ANWB nog geen borden plaatste. Een oud dorp zonder kerk is als een gezicht zonder neus.”

De stichting blijft zich samen met de provincie en andere partners inzetten voor her- en nevenbestemming van oude kerken in Gelderland; duurzaam behoud van religieus erfgoed.

Financiën

Ook in 2011 kent de stichting een stabiele financiële situatie. Beleid is om voor speciale projecten separaat additionele, externe fondsen trachten te verwerven.

De stichting is dankbaar voor de donaties die zij ontvangt. De ontvangsten uit nalatenschappen geven de stichting een extra steun in de rug en dragen bij tot duurzaam beheer van de kerken in bezit van sogk.

In bijlage zijn de balans, verlies-en-winstrekening, alsook de accountantsverklaring opgenomen.

Bestuursstructuur en -samenstelling

In het jaar 2011 heeft het bestuur lange tijd zijn voorzitter Erik de Gier moeten missen wegens ziekte. Zijn taak werd op voortreffelijke wijze waargenomen door de vicevoorzitter, maar de werkdruk voor het bestuur was erg hoog.

In april van het verslagjaar heeft de sogk afscheid genomen van haar penningmeester Chris Brinkman, die op uitstekende wijze gedurende vele jaren de financiën heeft beheerd. Om toch een stap te kunnen zetten op weg naar professionalisering is op 1 juni een betaalde algemeen secretaris aangetrokken. Nico Peek is aangesteld voor drie dagen per week.

Verder zijn zowel de Raad van Bestuur als de Raad van Advies met één lid uitgebreid, te weten de heer Kruidenier en de heer Welmers.

Ultimo 2011 was het bestuur als volgt samengesteld:

voorzitter:

vicevoorzitter:

secretaris:

penningmeester:

lid:

lid:

bouwkundig adviseur:

algemeen secretaris:

Raad van Bestuur:

Dhr. prof. dr. H.G. de Gier

Dhr. G. van Reenen

Mw. T.M. van Essen-de Wal

Dhr. G.B. Beltman

Dhr. mr. C.A.M. Kleipool

Dhr. mr. W.J.J. Kruidenier

Dhr. W. Wensink

Drs. N.E.J. Peek

Raad van Advies:

Dhr. drs. J.J.P. Gardeniers

Dhr. F.J. van Lochem

Dhr. drs. J.G.W. Dekkers

Dhr. drs. K. Emmens

Dhr. G. Oldenbeuving

Mw. dr. E.B.F. Pey

Dhr. W. Welmers

Toekomstvisie

Er is een meerjarenbeleidplan voor de periode 2010 – 2013. In 2012 zal een nieuw Meerjaren Beleidsplan worden voorbereid. Speerpunten zijn professionalisering en uitbreiding van bezit. Daarnaast zal verder gewerkt worden aan het vergroten van de naamsbekendheid en het verhogen van het aantal donateurs. De samenwerking met GLGK is van groot belang en zal, waar mogelijk, worden geïntensiveerd. De noodzakelijke verdergaande professionalisering zal een substantiële stijging van de inkomsten vereisen.

Op deze wijze hoopt de sogk ook de komende jaren weer een bijdrage te leveren aan het behoud van de mooie religieuze monumenten die onze provincie rijk is.

Bijlage: financieel overzicht

Stichting Oude Gelderse Kerken
Arnhem

KONINGS MEEUWISSEN
ACCOUNTANTS EN BELASTINGADVISEURS

Staat van baten lasten over 2011

	2011		2010	
	€	€	€	€
Baten		259.007		255.915
Lasten				
Batenburg	5.522		28.136	
Leur	1.889		3.515	
Etten	9.534		9.177	
Groenlo	20.324		25.659	
Avezaath	1.877		34.265	
Rijswijk	2.641		4.000	
Zutphen	1.681		10.170	
Kranenburg/Vorden	34.532		130.989	
Bronckhorst	72		-	
Dremp	1.835		-	
Hoog-Keppel	63		-	
Hummelo	82		-	
Vorden	448		-	
Hengelo	11		-	
Kosten ondersteuning bestuur/staf	116.004		84.115	
PR kosten	24.949		41.874	
		<u>218.081</u>		<u>303.370</u>
Resultaat		<u>40.926</u>		<u>47.455-</u>

Stichting Oude Gelderse Kerken, ANBI, postbus 7005, 6801 HA Arnhem, 026 – 35 52 555, info@oudegeldersekerken.nl

Stichting Oude Gelderse Kerken
Arnhem

KONINGS MEEUWISSEN
ACCOUNTANTS EN BELASTINGADVISEURS

Balans per 31 december 2011

	31-12-2011		31-12-2010	
	€	€	€	€
Activa				
Vaste activa				
Materiële vaste activa				
Gebouwen		14		8
Financiële vaste activa				
Lening w/g	25.000		25.000	
Aandelen/obligaties	530.209		532.193	
		<u>555.209</u>		<u>557.193</u>
Viottende activa				
Vorderingen				
Te ontvangen onderhouds- en restauratiebijdragen	162.115		335.115	
Overige vorderingen en overlopende activa	379.890		99.204	
		<u>542.005</u>		<u>434.319</u>
Liquide middelen		1.494.814		1.117.806
		<u>2.592.043</u>		<u>2.109.326</u>
Passiva				
Besteedbaar vermogen		1.178.144		1.145.662
Vastgelegd vermogen		954.698		461.701
Langlopende schulden		94.545		104.803
Kortlopende schulden				
Aflossingsverplichting langlopende schulden	9.765		9.665	
Crediteuren	62.548		2.711	
Overige schulden en overlopende passiva	292.344		384.784	
		<u>364.657</u>		<u>397.160</u>
		<u>2.592.043</u>		<u>2.109.326</u>

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het bestuur van de
Stichting Oude Gelderse Kerken te Arnhem

Bijgesloten samengevatte jaarrekening, bestaande uit de balans per 31 december 2011, de winst-en-verliesrekening, zijn ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening van Stichting Oude Gelderse Kerken te Arnhem. Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij die jaarrekening in onze controleverklaring van 1 mei 2012. Desbetreffende jaarrekening en deze samenvatting daarvan, bevatten geen weergave van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden sinds de datum van onze controleverklaring van 1 mei 2012.

De samengevatte jaarrekening bevat niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van relevante wet- en regelgeving. Het kennismaken van de samengevatte jaarrekening kan derhalve niet in de plaats treden van het kennismaken van de gecontroleerde jaarrekening van Stichting Oude Gelderse Kerken te Arnhem.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opstellen van een samenvatting van de gecontroleerde jaarrekening in overeenstemming met de grondslagen zoals beschreven in de toelichting.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de samengevatte jaarrekening op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands Recht, waaronder de Nederlandse Standaard 810, "Opdrachten om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten".

Oordeel

Naar ons oordeel is de samengevatte jaarrekening in alle van materieel belang zijn de aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening van Stichting Oude Gelderse Kerken en in overeenstemming met de grondslagen zoals beschreven in de toelichting.

Beuningen, 11 juni 2012
Konings & Meeuwissen

drs. R.A.A.M. Cobussen RA

Eigendom van SOGK

Batenburg (1978)
N.H. St. Victor kerk

Bronckhorst (2011)
Kapel

Etten (1996)
De Oude Kerk

Groenlo (1978)
De Oude Calixtuskerk

Kerk Avezaath (1999)
St. Lambertus kerk

Kranenburg (2009)
H. Antonius van Padua kerk

Leur (1976)
N.H. Kerk, kerkje van Leur

Rijswijk (1989)
N.H. Kerk

Zutphen (1976)
Synagoge

Kerktorens Bronckhorst (2011)

Hengelo
toren St. Remigius kerk

Hoog-Keppel
toren St. Petrus en Paulus kerk

Hummelo
toren N.H kerk

Voor-Drempt
toren St. Joris kerk

Vorden
toren H. Antonius kerk

Foto voorblad: kerktoren van Hummelo.

Stichting Oude Gelderse Kerken
Postbus 7005
6801 HA Arnhem
026 -35 52 555
info@oudegeldersekerken.nl

